Krimpen aan den IJssel

Bedrijventerrein Stormpolder

Passende beoordeling

projectnummer:

054200.16907.02

datum:

07-05-2013

projectleider:

mr. S. Lamkadmi

Inhoud

1. Inleiding **3**
1.1. Aanleiding 3
1.2. Projectbeschrijving 4

2. Toetsingskader **5**
2.1. Vogel- en Habitatrichtlijn 5
2.2. Natuurbeschermingswet 1998 5
2.3. Toetsingscriteria 7

3. Natura 2000-gebieden **9**
3.1. Selectie Natura 2000-gebieden 9
3.2. Donkse Laagten 10
3.2.1. Kernopgaven 10
3.2.2. Instandhoudingsdoelstellingen 10
3.2.3. Voorkomen stikstofgevoelige habitattype 11
3.3. Biesbosch 12
3.3.1. Kernopgaven 12
3.3.2. Instandhoudingsdoelstellingen 12
3.3.3. Voorkomen stikstofgevoelige habitattype 14
3.4. Bepaling rekenpunten 14

4. Effectbeschrijving **17**
4.1. Stikstofdepositie 17
4.2. Cumulatie 19

5. Conclusie **21**

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De gemeente Krimpen aan de IJssel actualiseert momenteel het bestemmingsplan voor bedrijventerrein Stormpolder. Het bestemmingsplan maakt de vestiging van nieuwe bedrijven mogelijk. Aangezien in de relatieve nabijheid van het plangebied Natura 2000-gebieden voorkomen, dient onderzocht te worden of negatieve effecten op kunnen treden als gevolg van het bestemmingsplan. Op figuur 1.1 is de ligging van de Natura 2000-gebieden weergegeven. In deze passende beoordeling wordt bepaald of significante effecten optreden op de beschermde natuurwaarden van Natura 2000-gebieden of dat deze kunnen worden uitgesloten.

Figuur 1.1 Ligging Natura 2000-gebieden nabij plangebied

1.2. Projectbeschrijving

Het bestemmingsplan omvat het plangebied Stormpolder. Dit is een bestaand gezoneerd industrieterrein, omgeven door de Hollandse IJssel, de Sliksloot en de Nieuwe Maas.

Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid voor nieuwe bedrijven om zich te vestigen. Dit kunnen bedrijven zijn met een zwaardere milieucategorie of met een grotere verkeersaantrekkende werking dan in de huidige situatie. Dit kan leiden tot een toename van de uitstoot van emissies van stikstofoxiden (NOx) en ammoniak (NH3) en een toename van de verkeersbewegingen. In het bestemmingsplan worden geen concrete ontwikkelingen voorzien die kunnen worden onderzocht. In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn in dit geval dan ook de maximale ontwikkelingsmogelijkheden[1] die het bestemmingsplan biedt, onderzocht.

[1] Dat wil zeggen de volledige invulling van het bedrijventerrein waarbij is uitgegaan van de maximale milieuzonering conform het bestemmingsplan.

2. Toetsingskader

2.1. Vogel- en Habitatrichtlijn

Op Europees niveau bestaan twee richtlijnen die bepalend zijn voor het natuurbeleid in de verschillende lidstaten: de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

De Europese Vogelrichtlijn[2)] is opgesteld in 1979 en heeft als doelstellingen:
- Beschermen van alle in het wild levende vogels en hun leefgebieden; extra bescherming trekvogels en bedreigde vogelsoorten door aanwijzing Speciale Beschermingszones (SBZ's);
- Opstellen beheersmaatregelen om de SBZ's in gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen (instandhoudingsdoelen);
- Passende beoordeling van gevolgen van plannen of projecten, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen.

De Habitatrichtlijn [3)] is in 1992 opgesteld ter bevordering van de biodiversiteit in Europa. De doelstellingen van de Habitatrichtlijn luiden:
- Bescherming biodiversiteit door Speciale Beschermingszones (SBZ's) aan te wijzen voor bedreigde planten en dieren (behalve vogels) en hun leefgebieden;
- Opstellen beheersmaatregelen om de SBZ's in gunstige staat van instandhouding te houden of te brengen (instandhoudingsdoelen);
- Passende beoordeling van gevolgen van plannen of projecten, rekening houdend met de instandhoudingsdoelen.

2.2. Natuurbeschermingswet 1998

In 1998 is een nieuwe Natuurbeschermingswet tot stand gekomen die zich, in tegenstelling tot de oude Natuurbeschermingswet van 1967, alleen op gebiedsbescherming richt. Al snel bleek dat in deze nieuwe wet onvoldoende rekening was gehouden met de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Daarom is in 2001 een wetsvoorstel tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 aan de Tweede Kamer aangeboden. De Eerste Kamer heeft op 18 januari 2005 de (gewijzigde) 'Natuurbeschermingswet 1998' aangenomen. Deze wetswijziging is op 1 oktober 2005 in werking getreden.

[2)] Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand.
[3)] Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

Deze wet:
- Verankert de Europese gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingzones op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, in de Nederlandse wetgeving;
- Vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
- Legt de rol van het bevoegd gezag voor verlening van Natuurbeschermingswetvergunningen bij de provincies (in dit geval Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland).

Vanaf dat moment verdween de afzonderlijke Vogel- en Habitatrichtlijn naar de achtergrond. Deze Europese regelgeving is nu geheel in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd: wat de soortenbescherming betreft door de Flora- en faunawet en wat de gebiedsbescherming betreft door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998.

De Natuurbeschermingswet 1998 houdt – in hoofdzaak – het volgende in. De minister van EZ gaat over tot aanwijzing van gebieden zoals bedoeld in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In een aanwijzingsbesluit wordt de instandhoudingsdoelstelling bepaald. Hiertoe behoren in ieder geval de instandhouding van natuurlijke leefgebieden (Vogelrichtlijngebieden) en de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties (Habitatrichtlijngebieden). De instandhoudingsdoelstelling kan echter ook betrekking hebben op behoud, herstel en ontwikkeling van natuurschoon of natuurwetenschappelijke waarden (Staats- c.q. Beschermde Natuurmonumenten).

Met het oog op de instandhoudingsdoelstelling stellen Gedeputeerde Staten voor de betrokken gebieden een beheerplan vast. In dit beheerplan wordt aangegeven welke instandhoudingmaatregelen dienen te worden genomen. Een beheerplan geldt voor een periode van maximaal zes jaren en kan worden verlengd.

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of 'andere handelingen' te verrichten, die – gelet op de instandhoudingsdoelstelling – de kwaliteit van het gebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben. Van verslechtering of verstoring is – volgens de wet – in ieder geval sprake, indien het betrokken project of de betrokken handeling tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied kan leiden.

Volgens de EU-handleiding treedt 'verslechtering' op, wanneer de door de habitat ingenomen oppervlakte afneemt of wanneer er een dalende lijn optreedt met betrekking tot de specifieke betekenis van een gebied voor de instandhouding van de habitat of de daarmee 'geassocieerde typische soorten' op lange termijn. Van 'verstoring' is volgens de EU-handleiding sprake, wanneer uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de soort het gevaar loopt niet langer een levensvatbare component van de natuurlijke habitat te blijven.

Voor nieuwe projecten, handelingen of plannen, die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten significante gevolgen voor het betrokken gebied kunnen hebben, wordt een 'Passende Beoordeling' gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Daarbij wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstelling. Indien negatieve effecten van een project of handeling op een Natura 2000-gebied niet kunnen worden uitgesloten, is er sprake van vergunningplicht.

Habitattoets, Voortoets en Passende Beoordeling
Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten, die – gelet op de instandhoudingsdoelstelling – de kwaliteit van een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben.
Voor vergunningverlening is dan een habitattoets nodig. De eerste stap van de habitattoets betreft de oriëntatiefase waarin sprake is van een voortoets. Centraal staat dan de vraag of er een kans op een significant negatief effect is. Indien dit het geval is, dient aan de hand van een Passende Beoordeling dit effect te worden bepaald. Om voor vergunningverlening in aanmerking te komen, dient, wanneer significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, vervolgens voldaan te worden aan de zogenaamde ADC-criteria:
- Zijn er Alternatieven?
- Is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
- Zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

In het kader van de Natuurbeschermingswet dienen zowel de interne effecten (binnen Natura 2000) als de externe effecten (buiten Natura 2000) van het voornemen op de te beschermen soorten en habitats te worden onderzocht.

2.3. Toetsingscriteria

Het plangebied is gelegen buiten de Natura 2000-gebieden. De aspecten areaalverlies en versnippering zijn dan ook niet aan de orde. De afstand tot de Natura 2000-gebieden is ook dermate groot dat verstoring en verandering van de waterhuishouding eveneens niet optreden. De ontwikkelingen in het plangebied kunnen op deze afstanden wel leiden tot verontreiniging.

8 Toetsingskader

3. Natura 2000-gebieden

3.1. Selectie Natura 2000-gebieden

Circa 3,8 km ten zuidoosten van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Boezems Kinderdijk. Het Natura 2000-gebied Donkse Laagten ligt op circa 10,7 km. Circa 8,3 km ten zuidwesten van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Oude Maas en ongeveer zo'n 13,7 km ten zuidwesten van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen. Circa 14,7 km ten zuidoosten van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Biesbosch. De ligging van de gebieden is weergegeven in figuur 1.1.

Op deze grote afstanden zijn areaalverlies, versnippering, verandering van waterhuishouding en verstoring uit te sluiten. Verontreiniging als gevolg van stikstofdepositie is niet op voorhand uit te sluiten.

De Natura 2000-gebieden Oudeland van Strijen en Boezems Kinderdijk zijn aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. Deze gebieden zijn niet gevoelig voor de verwachte zeer geringe toename van de stikstofdepositie. Negatieve effecten op het Oudeland van Strijen en Boezems Kinderdijk kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

De Natura 2000-gebieden Oude Maas, Biesbosch en Donkse Laagten zijn echter wel (redelijk) gevoelig voor stikstofdepositie vanwege de habitattypen die zijn aangewezen. In tabel 3.1 is een overzicht van deze habitattypen opgenomen.

Tabel 3.1 Relevante habitattypen in verband met stikstofdepositie

Natura 2000-gebied	Gevoelig habitattype	Kritische depositiewaarde *	Achtergrondwaar-de 2010 **	Achtergrondwaar-de 2020 **
Biesbosch	H6120 Stroomdalgraslan-den	1286 mol N/ha/jr	1690 mol N/ha/jr	1540 mol N/ha/jr
Oude Maas	H91E0A Vochtige alluviale bossen	2429 mol N/ha/jr	1570 mol N/ha/jr	1430 mol N/ha/jr
Donkse Laagten	H6410 Blauwgraslanden	1071 mol N/ha/jr	1540 mol N/ha/jr	1430 mol N/ha/jr

* Alterra-rapport 2397, H. van Dobben & A. van Hinsberg, 2012

** Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland, RIVM

Uit bovenstaande gegevens blijkt dat zowel in 2010 als in 2020 in de Donkse Laagten en Biesbosch de kritische depositiewaarde van het meest gevoelige habitattype wordt overschreden. In de Oude Maas ligt de achtergrondwaarde ruim onder de kritische

depositiewaarde. Dat betekent dat de verwachte zeer beperkte toename van de stikstofdepositie niet leidt tot negatieve effecten op dit gebied.

De onderhavige voortoets richt zich gezien bovenstaande dan ook op de Natura 2000-gebieden Donkse Laagten en Biesbosch.

3.2. Donkse Laagten

De Donkse Laagten is een Vogelrichtlijngebied in de Alblasserwaard, dat bestaat uit vochtige en natte graslanden. Het gebied is van betekenis als foerageergebied en slaapplaats voor de kolgans, die zowel in het gebied zelf als in de omgeving naar voedsel zoekt. Als weidevogelgebied heeft het gebied vooral een regionale betekenis. In botanisch opzicht zijn de aanwezige dotterbloemhooilanden en het blauwgrasland van betekenis.

Dit gebied is op 23 december 2009 door de minister van LNV (nu EZ) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied.

3.2.1. Kernopgaven

Voor het gebied zijn kernopgaven geformuleerd (zie tabel 3.2).

Tabel 3.2 Kernopgaven Donkse Laagten

	Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen)	Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplaatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen (de belangrijkste kraamkamerfunctie en slaapfunctie van de meervleermuis ligt vooral in gebouwen buiten de Natura 2000 gebieden). Voor afgesloten zeearmen en randmeren behoud van de specifieke betekenis van de verschillende onderdelen voor habitattypen en vogels. Herstel van mozaïek van verlandingsstadia van open water tot moerasbos en herstel van gradiënt watertypen (inclusief brak) met name in het deellandschappen Laagveen.
4.11	**Plas-dras situaties**	Plas-dras situaties voor smienten A050 en broedvogels zoals porseleinhoen A119 en kemphaan A151, kwartelkoning A122 en noordse woelmuis *H1340.
4.15	**Vochtige graslanden**	Herstel inundatie, behoud en nieuwvorming blauwgraslanden H6410, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B, met name kievitsbloemhooilanden, mede als leefgebied van de kemphaan A151 en watersnip A153.

3.2.2. Instandhoudingsdoelstellingen

De Donkse Laagten is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. In tabel 3.3 zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor dit gebied opgenomen. Blauwgraslanden is een complementair doel[4].

[4] Sinds 14 februari 2013 is in het definitieve aanwijzingsbesluit voor het stikstofgevoelige habitattype blauwgrasland geen instandhoudingsdoel meer opgenomen. Daarmee is de toetsing van effecten feitelijk overbodig geworden. Aangezien de onderhavige toets deels voor 14 februari 2013 is opgesteld, wordt de effectbeschrijving in stand gelaten.

Tabel 3.3 Instandhoudingsdoelstellingen Donkse Laagten

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels
Habitattypen						
H6410	*Blauwgraslanden*	--	=	=		
Niet-broedvogels						
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		
A041	Kolgans	+	=	=		830
A045	Brandgans	+	=	=		

Legenda	
W	Kernopgave met wateropgave
☐	Sense of urgency: beheeropgave
☐	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

3.2.3. Voorkomen stikstofgevoelige habitattype

Het habitattype blauwgraslanden komt in de Donkse Laagten voor onder invloed van onderdijkse kwel, met name in het meest westelijke deel van het gebied, onder andere bij de Zijdebrug en langs de boezemkade. Op de natuurbeheertypenkaart van de provincie Zuid-Holland is de ligging van de habitattypen weergegeven. Hieronder is een uitsnede van de kaart met de ligging van het blauwgrasland opgenomen.

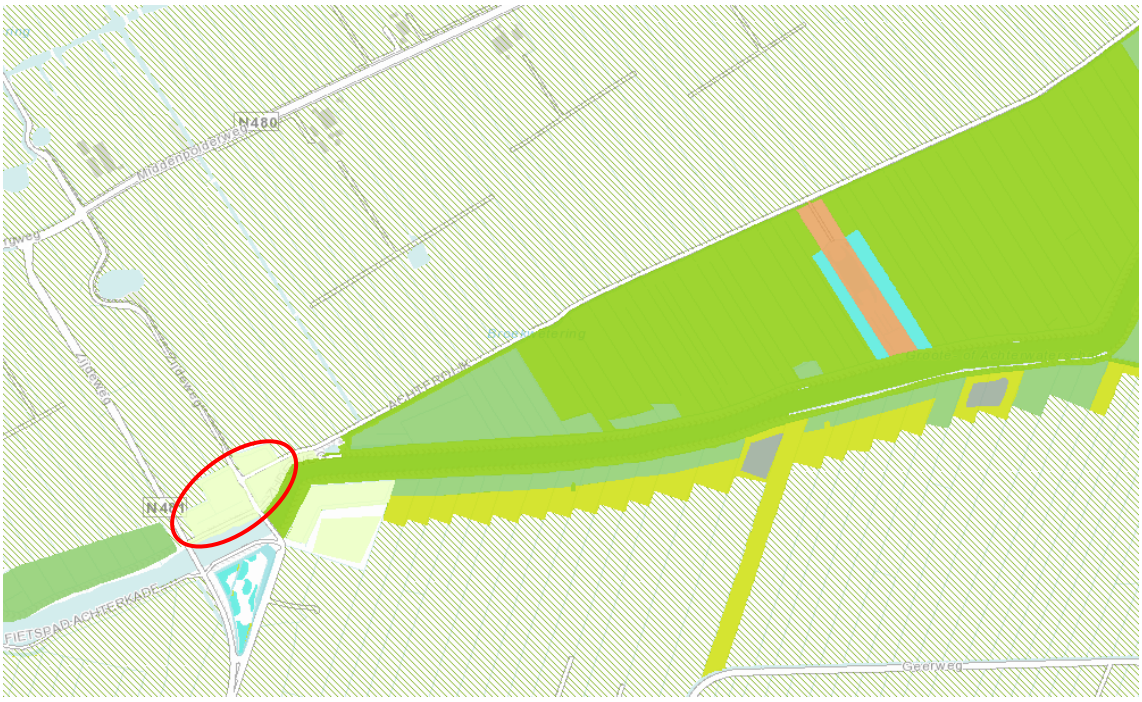

Figuur 3.1 Blauwgrasland (binnen rode cirkel) in de Donkse Laagten (bron: geo-loket provincie Zuid-Holland)

3.3. Biesbosch

De Biesbosch bestaat uit een groot aantal eilanden en kreken, die grotendeels zijn begroeid met wilgenbos, in afwisseling met struwelen, ruigten, rietlanden en graslanden. Het gebied stond bekend als het grootste zoetwater getijdengebied van Europa, maar veel van deze faam is teloorgegaan door de uitvoering van de Deltawerken. Wat zich sindsdien gevormd heeft, is een ondoordringbare wildernis die, vooral door haar uitgestrektheid, nog steeds van groot belang is voor een heel scala aan habitattypen en moerassoorten, waaronder bever, ijsvogel, blauwborst, noordse woelmuis, fint en grote modderkruiper. Ook is het gebied rijk aan bijzondere epifytische mossen. Aan de noordoostkant van het gebied ligt een polder- en uiterwaardenlandschap met enkele van de beste voorbeelden van stroomdalgrasland en Weidekervelhooiland in ons land.

Het gebied is nog niet definitief aangewezen als Natura 2000-gebied.

3.3.1. Kernopgaven

Voor het gebied zijn kernopgaven geformuleerd (zie tabel 3.4).

Tabel 3.4 Kernopgaven Biesbosch

3.05	**Kwaliteitsverbetering zoetwatergetijdengebied**	Kwaliteitsverbetering zoetwatergetijdengebied t.b.v. vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen) *H91E0_A, ruigten en zomen (harig wilgenroosje) H6430_B, slikkige rivieroevers H3270, fint H1103 (inclusief paaiplaats), noordse woelmuis *H1340, tonghaarmuts H1387 en bever H1337.
3.08	**Rietmoeras**	Kwaliteitsverbetering en uitbreiding rietmoeras met de daarbij behorende broedvogels (roerdomp A021, grote karekiet A298), aangevuld met noordse woelmuis *H1340.
3.09	**Vochtige graslanden**	Herstel glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B en blauwgraslanden H6410.
3.13	**Droge graslanden**	Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossestaarthooilanden (glanshaver) H6510_A.

* = prioritair

3.3.2. Instandhoudingsdoelstellingen

De Biesbosch is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. In tabel 3.5 zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor dit gebied opgenomen.

Tabel 3.5 Instandhoudingsdoelstellingen Biesbosch

		SVI Landelijk	**Doelst. Opp.vl.**	**Doelst. Kwal.**	**Doelst. Pop.**	**Draagkracht aantal vogels**	**Draagkracht aantal paren**
Habitattypen							
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	-	=	=			
H3270	Slikkige rivieroevers	-	>	>			
H6120	*Stroomdalgraslanden	--	>	=			
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=			
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	>	=			

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	=	>			
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	--	>	=			
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	-	=(<)	>			
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	--	>	>			
Habitatsoorten							
H1095	Zeeprik	-	=	=	>		
H1099	Rivierprik	-	=	=	>		
H1102	Elft	--	=	=	>		
H1103	Fint	--	=	=	>		
H1106	Zalm	--	=	=	>		
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=		
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=		
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=		
H1337	Bever	-	=	=	=		
H1340	*Noordse woelmuis	--	=	=	=		
H1387	Tonghaarmuts	-	>	>	>		
Broedvogels							
A017	Aalscholver	+	=	=			310
A021	Roerdomp	--	>	>			10
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=			30
A119	Porseleinhoen	--	=	=			5
A229	IJsvogel	+	=	=			20
A272	Blauwborst	+	=	=			2300
A292	Snor	--	=	=			130
A295	Rietzanger	-	=	=			260
Niet-broedvogels							
A005	Fuut	-	=	=		450	
A017	Aalscholver	+	=	=		330	
A027	Grote Zilverreiger	+	=	=		10 foer/ 60 slaap	
A034	Lepelaar	+	=	=		10	
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		10	
A041	Kolgans	+	=	=		1800 foer/ 34200 slaap	
A043	Grauwe Gans	+	=	=		2300	
A045	Brandgans	+	=	=		870 foer/ 4900 slaap	
A050	Smient	+	=	=		3300	
A051	Krakeend	+	=	=		1300	
A052	Wintertaling	-	=	=		1100	
A053	Wilde eend	+	=	=		4000	
A054	Pijlstaart	-	=	=		70	

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren
Habitattypen							
A056	Slobeend	+	=	=		270	
A059	Tafeleend	--	=	=		130	
A061	Kuifeend	-	=	=		3800	
A068	Nonnetje	-	=	=		20	
A070	Grote Zaagbek	--	=	=		30	
A075	Zeearend	+	=	=		2	
A094	Visarend	+	=	=		6	
A125	Meerkoet	-	=	=		3100	
A156	Grutto	--	=	=		60	

3.3.3. Voorkomen stikstofgevoelige habitattype

De stroomdalgraslanden komen met name in het noordoosten van het Natura 2000-gebied voor. Op de natuurbeheertypenkaart van de provincie Zuid-Holland is de ligging van de habitattypen weergegeven. Hieronder is een uitsnede van de kaart met de ligging van de stroomdalgraslanden (geel), opgenomen.

Figuur 3.2 Stroomdalgraslanden (geel) in de Biesbosch (bron: geo-loket provincie Zuid-Holland)

3.4. Bepaling rekenpunten

Op basis van het voorkomen van de stikstofgevoelige habitattypen zijn de rekenpunten voor de berekeningen van de toename van de stikstofdepositie bepaald. In de figuren 2.2 en 2.3 zijn deze rekenpunten met rode cirkels weergegeven. Het betreft in beide gebieden een punt dat het dichtste bij het plangebied ligt.

Figuur 3.3 Rekenpunt Donkse Laagten

Figuur 3.4 Rekenpunt Biesbosch

4. Effectbeschrijving

17

4.1. Stikstofdepositie

In paragraaf 2.3 is bepaald dat alleen het aspect verontreiniging een relevant toetsingscriterium is. Om de stikstofdepositie te bepalen zijn berekeningen uitgevoerd. Deze berekeningen zijn opgenomen in de bijlagen bij het bestemmingsplan Stormpolder. Berekend is wat de effecten zijn van een maximaal ontwikkelingsscenario. Het maximale scenario is de opvulling van de onbenutte ruimte in het bestemmingsplan, voor zowel gerealiseerde als niet gerealiseerde bestemmingen.

De resultaten van de berekeningen zijn als volgt:

jaar	toetsingpunt	N-depositie verkeer/scheepvaart (mol/ha/jaar)	N-depositie bedrijven (mol/ha/jaar)	N-depositie totaal (mol/ha/jaar)
2013	Biesbosch	0,26	0,06	0,33
	Donkse Laagten	0,04	0,11	0,15
2020	Biesbosch	0,23	0,06	0,29
	Donkse Laagten	0,03	0,11	0,14

Uit de berekeningen blijkt dat bij een maximaal ontwikkelingsscenario de berekende stikstofdepositie als gevolg van de toename van wegverkeer en scheepvaart in 2013 in de Biesbosch 0,26 mol N/ha/jr. bedraagt en in de Donkse Laagten 0,04 mol N/ha/jr. De stikstofdepositie als gevolg van de toename van bedrijven bedraagt in 2013 in de Biesbosch 0,06 mol N/ha/jr. en in de Donkse laagten 0,11 mol N/ha/jr. De maximale toename van stikstofdepositie in 2013 in de Biesbosch bedraagt in totaal maximaal 0,33 mol N/ha/jr. en in de Donkse Laagten maximaal 0,15 mol N/ha/jr.

De eventuele extra stikstofdepositie op de stroomdalgraslanden in de Biesbosch is beperkt. Deze depositie komt bovendien terecht in een dynamisch riviermilieu. De belangrijkste sturende processen bij ontstaan en behoud van stroomdalgraslanden zijn rivierdynamiek (overstroming, zandafzetting, erosie), winddynamiek (nodig voor rivierduinvorming), ijsgang, maaibeheer en begrazing (Directie Kennis, OBN 2008). Overstromingen door extreem hoogwater (incidenteel en kortdurend, minder dan eens per jaar) zijn sturend voor de instandhouding van het type omdat daarmee basenrijk water of vers zand en zavel worden aangevoerd die zorgen voor een blijvende buffering van de standplaats (Profielendocument, 2008). Deze stroomdalgraslanden worden door jaarlijks maaien en afvoeren, eventueel in combinatie met (na)beweiding in stand gehouden. Daarbij worden jaarlijks grote hoeveelheden stikstof afgevoerd en de zeer geringe extra stikstofdepositie vanaf de A15 zal door dit beheer eveneens worden afgevoerd.

In een vergelijkbare situatie (Rondweg N348 Zutphen) oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (9 januari 2011 nr. 201006773) dat een geringe extra stikstofdepositie van 4,1 mol N/ha/jr ter plaatse van goed beheerde en jaarlijkse

overstromende stroomdalgraslanden langs de IJssel de instandhoudingsdoelen voor dit habitattype niet in gevaar brengt en dat significant negatieve effecten geheel kunnen worden uitgesloten. De extra depositie als gevolg van het plan Stormpolder bedraagt veel minder (8%) van de extra depositie als gevolg van de N348. De achtergronddepositie ter plaatse van de stroomdalgraslanden langs de IJssel is bovendien aanzienlijk hoger (2200 mol N/ha/jr) dan ter plaatse van hetzelfde habitat in de Biesbosch (1690 mol N/ha/jr). DLG (opsteller van het Beheerplan voor dit Natura 2000-gebied) geeft verder aan dat met beheerder Staatsbosbeheer is overeengekomen om de stroomdalgraslanden (H6120) extra te maaien en de hooilanden (H6510A) extra te beweiden [mond. mededeling J. Bijleveld, DLG, 2013]. Daarmee worden grote hoeveelheden stikstof afgevoerd, veel meer dan via atmosferische depositie wordt aangevoerd. Vooral maaien en afvoeren is in dit opzicht zeer effectief. Ter indicatie: vergraste duinvegetaties hebben een bovengrondse biomassa van ongeveer 1.000 gram (droog) per vierkante meter, waarvan 11,4 tot 13,4 gram N per kg drooggewicht (Veer, 1997[5]). De onderhavige stroomdalvegetaties groeien veelal op meer voedselrijkere kleibodems dan duingrasland en zijn daardoor veelal stikstofrijker. Wanneer wordt uitgegaan van de ondergrens van 11,4 gram per kg per vierkante meter, dan kan bijvoorbeeld 10 mol extra stikstofdepositie per hectare per jaar in theorie worden gesaldeerd door in hetzelfde gebied per hectare jaarlijks 12 m² vergraste vegetaties te maaien en het maaisel af te voeren. Zelfs de complete achtergronddepositie van 1690 mol N/ha/jr kan worden wegbeheerd door het maaien en afvoeren van slechts 0,2 hectare per jaar. Dat stroomdalgraslanden toch vaak te maken hebben met verruiging komt voor een belangrijk deel doordat dergelijke graslanden nog altijd voor agrarische doeleinden worden bemest, dan wel na het uit agrarisch gebruik nemen onvoldoende worden beheerd. De bemestingserfenis uit het verleden leidt dan snel tot verruiging. In de Biesbosch is deze situatie niet anders. De knelpunten- en kansenanalyse voor dit Natura 2000-gebied (2007) meldt in dat opzicht het volgende:

> ***H6120: *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem***
> *Het habitattype komt in goed ontwikkelde vorm voor op de Kop van de Oude Wiel en op een voormalig zanddepot in de Dordtse Biesbosch. Goed ontwikkelde gemeenschappen zijn hier de Associatie van Sikkelklaver en Zachte haver (Medicagini-Avenetum) en de Associatie van Vetkruid en Tijm (Sedo- Thymetum). Typerende soorten zijn ondermeer Smal fakkelgras, Beemdkroon, Grote tijm, Bevertjes, Geel walstro, Zacht vetkruid en Rode bremraap.*
> *Minder goed ontwikkelde vormen van de Associatie van Sikkelklaver en Zachte haver (Medicagini-Avenetum) worden gekarakteriseerd door een overgang naar bemeste graslanden (vergraste vormen met Rood zwenkgras). De oppervlakte kan worden uitgebreid in de zandige delen. Bij de Kop van oude Wiel kan enkele hectaren uitbreiding worden gerealiseerd door het stoppen van bemesting en het aanpassen van het beheer in verpachte delen.*
> *Conclusie**:** Het habitattype komt met een aanzienlijk areaal voor met een goede kwaliteit. Er is op de Kop van de Oude Wiel nog uitbreiding van het areaal mogelijk.*

Bij een adequaat beheer (niet bemesten, wel maaien en afvoeren) kunnen dus ook in gebieden met een (veel) te hoge achtergronddepositie toch goed ontwikkelde stikstofgevoelige habitats behouden of ontwikkeld worden. Uitbreiding van het areaal stroomdalgrasland (conform het instandhoudingsdoel voor dit habitat in de Biesbosch) is dus vooral een kwestie van adequaat beheer, een voornemen dat ook zal worden geeffectueerd door de beheerder.

[5] Veer, M.A.C. (1997): "*Nitrogen availability in relation to vegetation changes resulting from grass encroachment in Dutch dry dunes*" in Journal of Coastal Conservation 3: 41-48, 1997.

Voor de blauwgraslanden in de Donkse Laagten geldt een vergelijkbare situatie. Kwelstromen zorgen voor een constante aanvoer van basenrijk water en door het jaarlijks maaien en afvoeren van de graslanden wordt veel stikstof afgevoerd. De extra depositie als gevolg van de ontwikkeling van het gebied Stormpolder is in dat opzicht verwaarloosbaar klein.[6]

In het kader van onder meer de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) Natura 2000 wordt een inventarisatie verricht naar instandhoudingmaatregelen voor de betrokken Natura 2000-gebieden. Daaronder vallen ook maatregelen als (intensivering) van het maaibeheer. Deze maatregelen zullen worden opgenomen in het beheerplan. Vooruitlopend daarop worden met de terreinbeherende organisaties afspraken gemaakt over dit beheer. Gezien de geringe extra depositie in relatie tot deze instandhoudingsmaatregelen kan worden gesteld dat er geen effecten zullen optreden en dat de wezenlijke kenmerken niet zullen worden aangetast.

4.2. Cumulatie

In de directe nabijheid van het bedrijventerrein Stormpolder bevinden zich de met bedrijvigheid ingevulde bedrijventerreinen Parallelweg (Krimpen aan den IJssel), De Krom (Krimpen aan den IJssel) en Capelle West. Op deze bedrijventerreinen vinden geen ruimtelijke ontwikkelingen plaats waarmee in het onderzoek naar stikstofdepositie rekening gehouden dient te worden. Op grotere afstand van het plangebied en op steenworp afstand van de Biesbosch is in Papendrecht voor bedrijventerrein Oosteind eveneens een bestemmingsplan opgesteld. Uit de bijbehorende planMER blijkt dat de toename van stikstofdepositie in de Biesbosch en Donkse Laagten eveneens gering is, respectievelijk 0,25 en 0,05 mol N/ha/jr. Uit de effectbeschrijving in paragraaf 2.1 blijkt dat ook cumulatief geen sprake zal zijn van significant negatieve effecten.

[6] Voor het Natura 2000-gebied "de Donkse Laagten" kunnen significante effecten ook om een andere reden worden uitgesloten. Dit omdat er op grond van het sinds 14 februari 2013 vigerende definitieve aanwijzingsbesluit voor het stikstofgevoelige habitattype blauwgrasland geen instandhoudingsdoel meer geldt. Het aanwijzingsbesluit bevat ook geen andere voor stikstof gevoelige instandhoudingsdoelen.

5. Conclusie

Uit de effectbeschrijving in hoofdstuk 4 blijkt dat verontreiniging niet leidt tot negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden Biesbosch en Donkse Laagten. Ook cumulatief treden geen significant negatieve effecten op.